

**KUNTA
LIITTO**

Kommun-
förbundet

FOLKTINGET

Justitieministeriets och social- och hälsovårdsministeriets

Promemoria om samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena

19.10.2022 Nätverket för nationalspråksnämnderna

Christine Kotzev, specialsakkunnig, Folktinget

Robin Lindberg, sakkunnig, Svenska enheten vid Kommunförbundet

Avtal för att trygga språkliga rättigheter

- De tvåspråkiga välfärdsområdena ska ingå ett samarbetsavtal för att garantera att de svenskspråkigas språkliga rättigheter tillgodoses inom social- och hälsovården.
- Egentliga Finlands välfärdsområde ska samordna avtalet men samarbete mellan alla tvåspråkiga välfärdsområden behövs.
- Justitieministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har sammanställt ett PM om samarbetsavtalet.

Syftet: att trygga den svenskspråkiga specialomsorgen och övriga svenskspråkiga tjänster

Ur specialmotiveringarna i regeringens proposition RP 241/2020 om 39 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård:

Bestämmelsen hänför sig till avvecklingen av samkommunen Kårkulla, som ansvarar för den svenskspråkiga specialomsorgen, och till säkerställandet av att den svenskspråkiga specialomsorgen kan tryggas också i fortsättningen.

Syftet med bestämmelsen är även att säkerställa också andra svenskspråkiga tjänster som det har förekommit problem med och som kan säkerställas genom samarbete och arbetsfördelning.

Avtalsskyldighet för samarbetsavtalet

- Avtalsskyldigheten gäller arbetsfördelning och samarbete då man genomför sådana social- och hälsovårdstjänster på svenska där det
 - är nödvändigt för att se till att de språkliga rättigheterna tillgodoses utifrån hur krävande eller ovanlig uppgiften är eller hur stora kostnader den medför,
 - i fråga om sådana social- och hälsovårdstjänster på svenska som det är ändamålsenligt att genomföra endast i en del av välfärdsområdena till följd av hur krävande eller ovanlig uppgiften är eller hur stora kostnader den medför.

Kårkullas verksamhet delas upp och fortsätter i välfärdsområdena

- Organiseringsansvaret för Kårkullas expert- och utvecklingscentrum övergår till Egentliga Finlands välfärdsområde.
- Expert- och utvecklingscentret omfattar också expertteam med personal och lokaler i andra välfärdsområden → avtal
- Kårkullas rådgivningstjänster för personer med intellektuell funktionsnedsättning → avtal om att tjänster produceras också i de andra välfärdsområdena
- Kårkullas boendeserviceenheter, dagcenter- och arbetscenterverksamhet → avtal senast 31.5.2022.

Utmaningar avseende övergången av Kårkullas tjänster

- Egentliga Finlands välfärdsområde får organiseringsansvaret för Kårkullas sakkunnigtjänster (expert- och utvecklingscentret)
- ... men frågan om tjänsternas övergång har inte drivits aktivt, då vissa välfärdsområden har signalerat att de vill ta över tjänsterna själva
- Bl.a. KEPA Nyland driver frågan om att centralisera den svenskspråkiga krävande specialomsorgen inom Nyland till HUS

Saxat ur PM:et, sid 2: sakkunnigtjänster

”Med stöd av 56 § 1 mom. i lagen om genomförande /.../ överförs Kårkullas nuvarande uppgifter på området **sakkunnigtjänster** för utvecklingsstörda, personalen och lokalerna till **Egentliga Finlands välfärdsområde**.

Med detta avses nuvarande Kårkulla expert- och utvecklingscentrum.

Ett avtal ska ingås om de tjänster som tillhandahålls av denna personal och hur de i framtiden ska produceras för andra välfärdsområden.

Avtalet ska ingås senast den 31 december 2022.”

Saxat ur PM:et, sid 2: sakkunnigtjänster

”Expert- och utvecklingscentret har också omfattat expertteam vars personal och lokaler är belägna i **andra välfärdsområden**. Dessa övergår till det välfärdsområde inom vars område de är belägna, men **avtal ska ingås om deras verksamhet för att den verksamhet Kårkulla bedriver ska fortsätta på det sätt som lagstiftaren avser.**”

Saxat ur PM:et, sid 2: rådgivningstjänster

”Enligt 2 mom. i paragrafen ska Kårkulla samkommuns **rådgivningstjänster** för personer med utvecklingsstörning och den personal som sköter dem införlivas i **det välfärdsområdes verksamhet där personalen de facto sköter respektive uppgift.**

Om personalen har skött uppgiften även i **andra välfärdsområden** innan lagen om ordnande av social- och hälsovård träder i kraft ska välfärdsområdena **komma överens om att tjänsterna produceras också i de andra välfärdsområdena.**

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att fungerande klientrelationer inte behöver brytas och rådgivningstjänster ska vara tillgängliga i alla tvåspråkiga välfärdsområden.”

Saxat ur PM:et, sid 3: boendeserviceenheter, dagcenter- och arbetscenterverksamhet

”Enligt 3 mom. i paragrafen övergår Kårkulla samkommuns **boendeserviceenheter samt samkommunens dagcenter- och arbetscenterverksamhet** samt deras fastigheter, hyresavtal för lokaler och andra tillgångar som berättigar till besittning av lokaler till **det välfärdsområde inom vars område lokalerna är belägna.**

Om man i dessa boendeserviceenheter eller i dagcenter- och arbetscenterverksamheten har ordnat tjänster också för invånare i **andra välfärdsområden** före 2023 är välfärdsområdena **skyldiga att senast den 31 maj 2022 avtala om hur verksamheten ska fortsätta.**”

Förverkligande av samarbetsavtalet

- Alla tvåspråkiga välfärdsområden är skyldiga att ingå samarbetsavtalet senast 1 september 2023.
- Avtalet skall alltså innefatta även övriga svenskspråkiga tjänster som det har funnits problem med att ordna.
- De tvåspråkiga välfärdsområden som är parter i avtalet avgör i samarbete till vilka välfärdsområden vissa uppgifter eventuellt koncentreras och hur centraliserade rådgivningstjänster kan utnyttjas till förmån för kunderna i de välfärdsområden som är parter i avtalet.
- NHG:s utredning har ännu inte blivit presenterad offentligt.
- Avtal för övergångsperioden senast 31.12.2022 bland annat om de tjänster som utförs av personalen vid Kårkulla expert- och utvecklingscentrum.

Godkännande av samarbetsavtalet

- Samarbetsavtalet ska godkännas av samtliga tvåspråkiga välfärdsområdets välfärdsområdesfullmäktige. Avtalet godkänns på HUS-sammanslutningens vägnar av sammanslutningens stämma och på Helsingfors stads vägnar av stadsfullmäktige.
- Om de tvåspråkiga välfärdsområdena inte når enighet om samarbetsavtalet eller om innehållet i avtalet inte säkerställer att de svenskspråkigas språkliga rättigheter tillgodoses inom social- och hälsovården, får statsrådet besluta om innehållet i avtalet efter att ha hört välfärdsområdena.

Nationalspråksnämndens uppgifter i anslutning till samarbetsavtalet

Saxat ur 33 § lagen om välfärdsområden:

/.../

Nationalspråksnämndens uppgift är att

4) i tvåspråkiga välfärdsområden där svenska är minoritetsspråk, **komma med förslag** om innehållet i ett i 39 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård avsett avtal om samarbetet och arbetsfördelningen mellan tvåspråkiga välfärdsområden, **lämna utlåtande** om avtalet till välfärdsområdesfullmäktige samt **följa fullgörandet** av avtalet.

Sammanfattning

- Promemorian fastställer tydligt vad lagstiftningen förutsätter.
- Avtal för övergångsperioden senast 31.12.2022 bland annat om de tjänster som utförs av personalen vid expert- och utvecklingscentret i Pargas.
- Syftet är att fungerande klientrelationer ska bevaras.
- Tjänster inom svenskspråkig specialomsorg ska vara tillgängliga i alla tvåspråkiga välfärdsområden.
- Statsrådet beslutar om enighet inte nås, eller om de språkliga rättigheterna inte tryggas.

TACK!

christine.kotzev@folktinget.fi

robin.lindberg@kommunforbundet.fi